

Pravda a idea „Pravdy“

Předpokládejme, že „ideou“ rozumíme to, co orientuje a vede naše myšlenkové soustředění v zaměření na „pravou skutečnost“ (ať už „pravé jsoucno“, které má svou předmětnou i nepředmětnou stránku, nebo „ryzí nepředmětnost“, která žádnou předmětnou stránku nemá). Necháme-li v této chvíli zatím stranou vztah mezi ideou a myšlenkou (vůbec myšlením, tj. myšlenkou myslící i myšlenkou myšlenou), jde nám především o přísné odlišení ideje od jakéhokoli výtvoru myšlení, tedy i od jakékoli konstrukce intencionálního předmětu i ne-předmětu. Idea je tedy jakousi již „zkonkrétněnou“ (byť nepředmětnou) výzvou, přicházející k myslícímu subjektu; tato výzva může být myšlena, tj. nějak pochopena (a tím eo ipso také částečně zpředmětněna), ale není *plodem* takového pochopení. (Mohli bychom říci, že idea je „ideans“, ale rozhodně nikdy není „ideata“; a i to by muselo být náležitě vyloženo a upřesněno.) Pravda tedy „přichází“ tak, že nás oslovuje jako „idea“, přičemž ovšem se do žádné ideje „nevtěluje“, neboť idea není a nemůže být žádným „vtělením“. Když mluvíme o tom, že se ve svém myšlení i v celém svém životě necháme „vést“ Pravdou, znamená to ve skutečnosti, že se necháváme vést (resp. snažíme se nechat se vést) pravými resp. pravdivými ideami. Nemusí totiž být každá idea „pravá“ ani „pravdivá“, protože se vždy může ukázat, že jde o „pseudo-ideu“, tedy falešnou ideu, tedy o něco, co se jako idea pouze tváří, co „funguje“, jako by to byla idea, co tedy pravou ideu jen napodobuje, ale ve skutečnosti ničím pravým není. V tom smyslu bohužel dostáváme do jistých nebezpečných problémů: jak je možné, aby něco, co nemá předmětný charakter, bylo falešnou, nepravou nepředmětností?

(Písek, 080615-1.)